

A megbetegedést egy eddig rendszerint még nem besorolt Poxvírus (himlővírus) okozza. A nevével ellentétben nem a ponty-himlő kórokozója, hiszen azt egy herpesz vírus (CyHV-1) okozza.

Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter, és Németh István, a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet (MA-HAL) elnöke december 15-én sajtótájékoztatót tartott a Minőségi Magyar Hal tanúsító védjegy bevezetéséről, a haltermelési ágazat eredményeiről, jövőbeni lehetőségeiről.

2017. december 6-án a MAHAL képviseletében Németh István elnök és Urbányi Béla elnökségi tag, látogatást tett Erdős Norbert európai parlamenti képviselőnél, és az általa vezetett kabinetben.

Halászati Lapok

A Magyar Mezőgazdaság melléklete

XIX. évfolyam
2018. január

Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet Lapja | Szerkeszti: Szerkesztő Bizottság | Felelős szerkesztő: Hajtun György
Ez a lapszám a Földművelésügyi Minisztérium támogatásával készült.

Eredményes munkát végzett a közgyűlés

A Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet (MA-HAL) december első napján tartotta azt a közgyűlést, amelyen egyhangú szavazatokkal fogadták el az elnöki, az ügyvezető igazgatói, a Felügyelő Bizottság, a Dinnyési Tógazdaság Kft. vezetői beszámolóit. Ugyancsak többségi egyetértéssel módosították az alapszabályt, valamint fogadták el a MA-HAL jövő évi költségvetési tervezetét. A MA-HAL külkapcsolatokért felelős elnökségi tagját megválasztották. A közgyűlést szakmai konferencia követte az ágazatot érintő aktuális témakörökről, amelyekről külön – külön cikkben számolunk be.

atal szakemberrel, és további jó munkát kívánt. Ugyancsak az Aranyponty Zrt. színvonalasan képviselte a MA-HAL-t a 24. Alföldi Állattenyésztési Napok rendezvényén. Az elnök megemlítette a 43. Országos Halfőző Versenyt is, amelyet Szombathelyen rendeztek, és négyezer látogató kóstolhatta meg a változatos halételeket. A 2018-as esztendőben Tiszafüreden rendezik meg a hagyományos Országos Halfőző Versenyt, amelynek szervezésével Dr. Szűcs István általános el-

Dr. Németh István, a MA-HAL elnöke az idei esztendő legfontosabb eseményei közül kiemelte, hogy június 12-én a Törvénysszék bejegyezte a MA-HAL-t, mint a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezetet. Jelenleg egy híján száz tagja van a szervezetnek, de többen jelezték a csatlakozási szándékukat, ami annak is köszönhető, hogy új lendületet vett az érdekképviseleti munka. A szakmaközi szervezet folyamatosan együttműködik a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával, a Földművelésügyi Minisztériummal, a Miniszterelnökséggel, és MOHOSZ-szal. Ez sok munkát is jelent, hiszen a szervezet képviselői részt vesznek az Agrárgazdasági Tanács munkájában, részt vettek a NAK választásában, a MA-HAL az Agrármarketing Centrummal, és az Aranyponty Zrt.-vel közösen volt jelen az OMÉK-on. A végzett munka eredményeket is hozott, hiszen a MA-HAL részese annak a sikernek, hogy a hal áfája január elsejétől 27-ről 5 százalékra mérséklődik. A MA-HAL is részese annak a képviselői törvénymódosító javaslatnak a kidolgozásban, amelyet az Országgyűlés elfogadott, s amely szerint 2018. január 2-től a halgazdálkodók hektáronként 25 ezer köbméterig, felszínalatti vízkivétel esetében pedig, évente 400 ezer köbméterig nem kell vízkészlet-járu-lékot fizetni. Ez óriási eredmény, hiszen

Fotó: Hajtun György

A közgyűlés elnöksége: Sziráki Bence ügyvezető igazgató, Kovács Zoltán, a Felügyelő Bizottság elnöke, Dr. Németh István elnök, Dr. Szűcs István általános elnökhelyettes, Dr. Mikó András ügyvéd

ha a korábbi rendelet érvényben marad, akkor az ágazatnak ezen a jogcímen több, mint egymilliárd forintot kellett volna befizetnie, ami több halgazdaságnak is a tevékenység felhagyását „eredményezte” volna. Ha csak öt évente egyszer érünk el ilyen nagy sikert, akkor már érdemes volt a szakmaközi szervezetet megalakítani (a közgyűlés megtapsolta az elnök bejelentését).

Németh István hangsúlyozta, hogy Dr. Szathmári László ügyvezető igazgató nyugdíjba vonulása után Sziráki Bence kapott egy évre megbízást az ügyvezető igazgatói tisztségre, s az elnökség értékeltve az eddigi munkavégzést, elégedett a fi-

nök-helyetteset bízták meg. Az ügyvezetés munkáját dicséri, hogy a MA-HAL sikeresen élt a pályázati lehetőségekkel, s várható, hogy a 2018-as esztendőben sem lesz sikertelen a pályázati tevékenység. Az elnök kitért arra, hogy stratégiai megállapodást kötött a MA-HAL a MOHOSZ-szal, amelynek hatása már az őszi halárakban is érezhető volt. Jó úton járnak abban, hogy a több mint 400 ezer főt számláló szövetséggel egyezséget kötöttek, mert mindkét fél nyer a kapcsolat révén. A MA-HOP pályázatokat folyamatosan figyelték, véleményezték, és részt vettek az előkészítő munkacsoport munkájában, s elsősorban Dr. Szűcs István elnök-helyettes

▶ vette ki leginkább a részét a feladatok elvégzéséből. Az elnök azonban arra is felhívta a figyelmet, hogy a rendelkezésre álló források lehívásában nagyobb intenzitást vár el a tagságtól. A MA-HAL a kamarai választásokon is jól szerepelt, hiszen több indulót országos küldöttnek, illetve a megyei agrárkamrai szervezetbe választottak be. A déli nyitás keretében észak-afrikai országokban sikeresen adtak el magyar halivadékokat, elsősorban Algériában, és Tunéziában volt sikeres üzlet.

Sziráki Bence beszámolója előtt Szabó Krisztián, a Dinnyési Tógazdaság ügyvezetője arról számolt be, hogy az éves termelésük ugyan nem a terveik szerint alakult (80-100 mázsa hallal kevesebbet tudtak lehalászni), de ezzel együtt nem mondtak le a fejlesztési tervekről sem. A 2017-es esztendőben további levegőztető berendezéseket. A tulajdonosoknak, és a tagoknak tehát nem kell aggodniuk, mert a bérleti díjat időben átutalták a MA-HAL egyszámlájára. Évről évre erősödik a Kft., így a jövőben sem lesz probléma a bérleti díj megfizetésével. Az ügyvezető végül arról is tájékoztatott, hogy az Agrárgazdasági Kutató Intézet (AKI) által indított tesztüzemi rendszerben a Kft. részt vesz.

Szabó Krisztián, a Dinnyési Tógazdaság ügyvezetője

Ennek célja a magyar halászat jövedelemtermelő képességének a felmérése. Németh István annyit fűzött a beszámolóhoz, hogy elismerés illeti az ügyvezető munkáját, hiszen százhektáros tógazdaságban termeli ki a 8 millió forintos bérleti díjat, ezért a fejlesztési tervek megvalósítását támogatni kell. Az elnök hozzátette, hogy az ágazat jövedelemtermelő képessége hogy még kívánni valót maga után, hiszen a 12,5-13 milliárd forint éves

árbevételnél 3,6 százalékos eredményt realizálhatnak a tógazdaságok. Ez is oka annak, hogy a pályázatokon nem az elvárt ütemben jelentkeznek a tógazdaságok, mivel a pályázatokhoz szükséges önerő nem áll rendelkezésre. Az AKI által elindított tesztüzemi kutatási program pedig azért nagy jelentőségű, mert valós adatokkal szolgálnak majd az ágazat helyzetéről a döntéshozók számára.

Sziráki Bence több ponton részletezte az elnöki beszámolót. Az ügyvezető hangsúlyozta, hogy nagyon fontosnak tartja a tagság naprakész tájékoztatását, ezért elektronikus úton, és a megújuló honlapon is juttatja el az információkat. Elindították a MA-HAL facebook oldalát, amelyen a halfogyasztók tájékozódhatnak a különböző aktuális programokról. Az igazgató a 2018-as tervekről is beszámolt, többek között arról, hogy a MAHOP pályázatokon további finomításokat szeretnének végrehajtani. A vízdíjról elkészítenek egy olyan anyagot, amit a Belügyminisztériumhoz juttatnak el annak érdekében, hogy a vízdíj mértékét rendeleti szinten mérsékeljék. A pontytenyésztő tagozat munkáját szeretnék beindítani, és a korábbi együttműködési megállapodásokat a különböző szervezetekkel újra szeretnék fogalmazni.

Az igazgató célja, hogy minden taghoz eljusson a szakmát érintő valamennyi információ. Sziráki Bence azzal egészítette ki a 2018. évi költségvetési tervezetet, hogy a megvalósításához feltétlenül szükséges a pályázati források bevonása is.

Kovács Zoltán, a felügyelő Bizottság elnöke beszámolt a szervezet működését vizsgáló tevékenységről. E szerint a MA-HAL a pénzügyi-számviteli törvényi előírásoknak megfelelően végezte a munkáját. A szakmaközi szervezet éves bevétel-kiadás egyenlegét vizsgálva megállapították, hogy indokolt a tagdíj emelése ahhoz, hogy a szakmaközi szervezet előtt álló feladatokat maradéktalanul elvégezzék. Az FB kérésére az igazgató elkészítette a 2018. évi költségvetést is, amelyet a közgyűlés számára elfogadásra javasolt. A közgyűlés az elhangzott beszámolókat, és az alapszabály módosítást – benne a tagdíj emelését – egyhangú szavazással elfogadta.

A közgyűlés a külkapcsolatokért felelős elnökségi tag megválasztásáról is döntött, mivel Dr. Váradi László egészségügyi okok, és más elfoglaltsága miatt lemondott erről a tisztségéről. Az új jelölt Dr. Halasi Kovács Béla, a HAKI megbízott főigazgatója, akinek életútját Bozáné Békefi Emese ismertette. A titkos választás során jelentős többséggel választották meg az új elnökségi tagot.

H. GY.

Dr. Viski József helyettes államtitkár (Miniszterelnökség IH vezető) a MAHOP pályázatok helyzetéről számolt be. Az uniós támogatási keretösszeg 13 milliárd forint, ami a többi pénzügyi alaphoz képest nem jelentős, de ezzel a legkisebb programmal is épp olyan sok a feladat, mint a nagy operatív programokkal. A program elfogadása későn történt meg, ezért csúsztak a pályázati kiírások megjelenései. De ezzel együtt határidőre teljesültek az egyes intézkedések meghirdetési. A részletek ismertetése után a helyettes államtitkár elmondta, hogy a meghirdetett pályázatokra még kevés igény mutatkozik, ami a beérkezett pályázatok alapján mondható. Ugyanakkor elbíralt pályázatról még nem beszélhetünk, de Viski József azt ígérte, hogy az elbírálások üteme felgyorsul, és az újév első negyedében már lesznek konkrét döntések a beruházásokra. Az egyes felhívások általában két évig vannak nyitva, de ha a forrás nem fogy el, akkor újra nyitják. A legfontosabb feladat azonban az, hogy több pályázat érkezzen be a hivatalba, és forrásokat lekössék.

A pályázatok lassabb beérkezésének az is oka, hogy a pályázati kiírások többsége korrekcióra szorul, mert úgymond nem

üggyfélbarát követelményrendszert tartalmaznak. Nem ésszerűek a feltételek, túl sok az adminisztráció, és a bekért dokumentum. De az ágazat jövedelemtermelő képességének alacsony volta is közrejátszik a helyzet kialakulásához. A felhívások módosításával kívánja a hivatal a gazdálkodók helyzetét enyhíteni. Ebben a munkában a MA-HAL-lal szoros együttműködés alakult ki.

A Magyar Halgazdálkodási Operatív Programban meghatározott 2.5 intézkedés célja a hagyományos technikákon alapuló extenzív tógazdasági haltermelés, többek között a természet és a biológiai sokféleség megőrzésének és javításának, valamint a tájképi elemek megóvásáért nyújtott szolgáltatásokkal összefüggő többletköltségek és kieső jövedelem részleges kompenzációja révén. Az együttműködés keretében a Kormány vállalja, hogy a Felhívás feltételeinek megfelelő projekteket 70 200 Ft/hektár/5 év vissza nem térítendő részleges kompenzációs támogatásban részesíti a rendelkezésre álló forrás erejéig. A felhívás keretösszege 1 350 851 004 forint. A MA-HAL jelenleg azon dolgozik, hogy a támogatást egy összegben, az első évben kifizessék a gazdálkodóknak.

Az újonnan felbukkanó ponty ödéma vírus

A megbetegedést egy eddig rendszertanilag még nem besorolt Poxvírus (himlővírus) okozza. A nevével ellentétben nem a pontyhimlő kórokozója, hiszen azt egy herpeszvírus (CyHV-1) okozza. Csak a pontyot és a koiit betegíti meg, és amennyiben a vírus terjedéséhez a környezeti feltételek adottak, nagy pusztítást tud végezni korcsoporttól függetlenül. A vírus az emberre nem veszélyes.

Elsőször 1974-ben Japánban mutatták ki a vírust egy koi díszponty farmon, ahol a halivadékokban jellemzően az ödémás tünetek domináltak és a halak 80 százaléka elhullott. A körképet ezért ponty ödéma vírus betegségnek, *carp edema virus disease* (CEVD), nevezték el (Murukami és mtsi., 1976). 2005-ben Miyazaki és mtsi. felnőtt koiiban letargiát, elfekvést, majd elhullást tapasztaltak és ugyanezt a vírust tudták azonosítani, ezért a betegségnek a koi álmos betegség, *koi sleepy disease* (KSD) nevet adták. Azóta a CEV/KSD kettős elnevezés terjedt el.

1997-ben Észak-Amerikába Japánból importált fertőzött koi hal hurcolták be a betegséget (Waltzek), majd 2009-től Európa számos országának koi, majd 2012-től közönséges ponty állományában is észlelték a fertőzést valamint károkról is beszámoltak (Way, Haenen, Bergmann, Lewisch, Vesely, Bigarré, Matrac). Magyarországon első alkalommal 2016-ban Békés megyében CEV/KSD tüneteit mutató pontyból mutattuk ki a vírust (NÉBIH ÁDI munkatársai).

Klinikai tünetek

Ponty és koi ivadékban test szerte ödémákat (CEVD), majd tömeges elhullást

figyeltek meg 6-9 °C-os vízhőmérsékleten.

Felnőtt koiiban a „koi sleepy” betegség (KSD) jellegzetes tünetei alakultak ki 15-25 °C vízhőmérsékleten: apátia, letargia, étvágytalanság, oxigénhiány, a szemek beesése, kopolytú elhalás és ödéma, fekélyes gyulladás a száj és a végbélnyílás körül, néha a test oldalán is, valamint bélgyulladás. Heveny esetekben pár napon belül az állomány nagy része elhullott. Elhúzódó esetben a vírus által legyengült szervezetet bakteriális és parazitis kórokozók támadták meg.

Felnőtt pontyban a KSD tüneteit 6-9 °C vízhőmérsékleten is észlelték. (Way and Stone, 2013). 0,5% NaCl kezeléssel az elhullás 10% alatt marad (Miyazaki et al., 2005)

Diagnózis

A klinikai és a kórbonctani tünetek alapján csak a betegség gyanúja állapítható meg. Mindenképpen laboratóriumi vizsgálatokra van szükség a diagnózis felállításához és a hasonló tüneteket okozó koi herpesz vírus (KHV) kizárása céljából. A CEV kimutatására jelenleg a PCR (polimeráz láncreakció) módszer terjedt el Oyamatsu (1997), Way and Stone (2013). A vírust még in vitro nem sikerült izolál-

FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

Dr. Juhász Tamás

ni és elszaporítani. Jelenleg a kutatók ezen dolgoznak, mert az olcsóbb diagnosztikai módszerek és a vakcina kifejlesztése e nélkül nem lehetséges.

Saját vizsgálatok

Gyanús kopolytú elváltozást mutató és egészséges pontyok 2016 tavasza óta Igazgatóságunkra beküldött, valamint Dr. Baska Ferenc az Állatorvostudományi Egyetem docensétől kapott koi kopolytú mintáit a CEV P4 jelű vírus mag fehérjét kódoló génjére tervezett primerekkel vizsgáltuk meg az angliai Centre for Environment, Fisheries and Aquaculture Science (Cefas) laboratórium munkatársai által kidolgozott, és a legszélesebb körben elterjedt nested PCR módszerrel (Way and Stone 2013). A betegégek hasonlóak a tünetei, mint amit KHV fertőzésnél láttunk, ezért az összes mintán elvégeztük a KHV PCR vizsgálatot is.

Eredményeink

Pontyokban 2016-ban a 19 vizsgált kopolytú poolból (114 db hal összeadott mintái) 3 esetben (15,8%) találtunk CEV fertőzöttséget (Somogy, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Békés megye). 2017-ben összesen 12 halastóból 110 mintapoolból (660 db hal) 27 volt CEV pozitív (24,5%), már hét megyét érintve. A víz hőmérséklete 15-25 °C volt a minta gyűjtés időpontjában. Koiiban 11 kopolytú mintából 5 volt CEV pozitív (Pest megye). A vírus szekvencia analízis ered-

2017-ben 12 különböző származási helyről érkeztek halminták

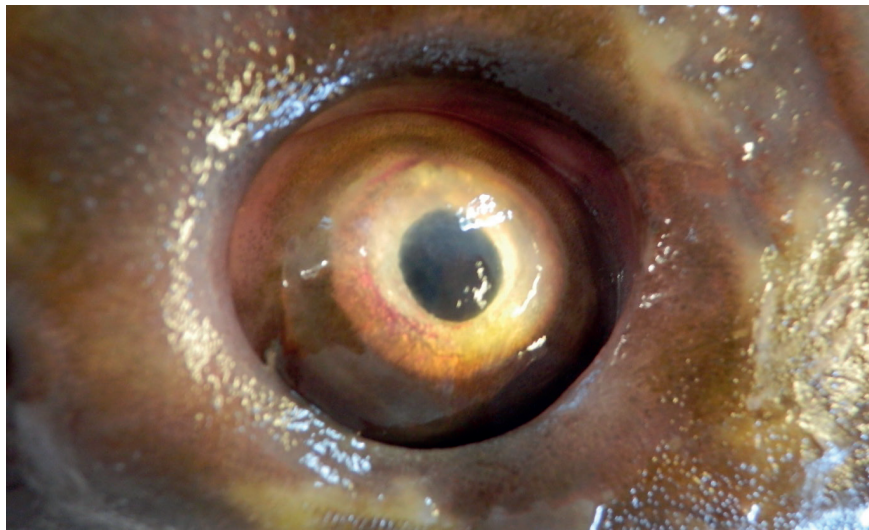

► ménye szerint pontyban az 1-es, koiban a 2-es genotípust azonosítottuk.

Hét tógazdaságban és öt horgásztóban volt kimutatható a CEV (*térkép*). Tavasszal és ősszel volt jellemző az előfordulása (augusztusban 1 eset). Nyolc esetben megbetegedést és elhullást ész-

Megbeszélés - megelőzés

Hazánkban 2016-ig a szórványosan előforduló kopolytú elhalással járó esetekből virológiai szempontból csak KHV kimutatást végeztünk, CEV-et nem, ezért nem zárható ki, hogy a CEV már régebb óta jelen van. A koi vizsgálatok száma

A szem beesése (*enophthalmus*)

A kopolytún kifehéredett területek láthatók

letek a halgazdák és az érintett állományok 15-90 százaléka elhullott! Négy esetben az ellenőrző vizsgálatra beküldött egészséges hal mintákból mutattuk ki a vírust. A vizsgált halakban bélgyulladás, kopolytú elhalás, a bőrön kiütések, fekélyek, néhány esetben a szemek beesése (*enophthalmus*) volt megfigyelhető. A pontyok testfelületén és a kopolytúkon parazitás fertőzöttség a legtöbb esetben látható volt. A bakteriológiai vizsgálat legtöbbször negatív eredménnyel zárult. A KHV PCR vizsgálat is negatív volt minden mintában.

elenyésző (tavaly mindössze 4 beküldés!), holott a koi belföldi kereskedelme egyre nő. Az importált koi jelenti az egyik legnagyobb veszélyt ponty állományra, amint azt a tagállamoknál tapasztalták. Nincs információnk arról, hogy honnan és éves szinten hány db koi érkezik a hazai nagykereskedésekbe és onnan a kerti tavakba, vagy máshova.

A betegség a látens fertőzött hallal való behurcolással terjed. Ehhez hozzájárul, hogy a poxvírus környezettel szembeni ellenállása nagy, ezért a ragályfogó tárgyak a fertőzött víz is veszélyt jelenthet.

Az EU tagállamok, így hazánk is minden óvintézkedést megtett azért, hogy a KHV ne fertőzze meg a ponty állományt, mégis megtörtént, és igen súlyos gazdasági károkat okozott. Most a szakembereken és a hatóságokon a sor, hogy miképpen tudják szabályozni a ponty és a koi kereskedelmét és monitoring programokat szervezzenek a CEV mentesség igazolására. Jelenleg az EU halegészségügyért felelős szakemberei dolgoznak azon, hogy a betegség a bejelentendő listára kerülhessen.

A NÉBIH új diagnosztikumok beszerzését, valamint a tógazdák és az állatorvosok felhívását tartja szükségesnek a gyanús esetekből történő azonnali mintavételre. A betegség jelenleg csak laboratóriumi módszerrel diagnosztizálható, ezért a mintákat haladéktalanul a NÉBIH ÁDI Parazitológiai, Hal és Méhbetegségek laboratóriumába kell küldeni, Budapestre. Jelenleg a vizsgálat költségei a gazdát terhelik, de mindannyiunk érdeke, hogy a hazai ponty állományt újonnan veszélyeztető vírusok ne tudjanak bejutni az akvakultúrákba.

Ponyféléket veszélyeztető egyéb vírusok hazánkban

Koi herpeszvírus (KHV), másik nevén (*Cyprinid herpesvirus-3*, CyHV-3), ponty tavaszi virémia vírusa (SVCV) (bejelentendő halbetegségek), az aranyhal és az ezüstkárász herpeszvírusa (CyHV-2), pontyhimlő (CyHV-1), Myxo-like vírus, Iridovírus, Cirkovírus, Paramyxovírus.

Útmutató a halgazdaságok kockázati szint szerinti besorolásához és ellenőrzéséhez

A halgazdaságok kockázati szintnek megfelelő besorolásának alapját a tenyésztett víziállatokra és az azokból származó termékekre vonatkozó állat-egészségügyi követelményekről és a víziállatokban előforduló egyes betegségek megelőzéséről és az azok elleni védekezésről szóló 2006/88/EK irányelv (továbbiakban: irányelv) III. melléklet B. részében található táblázat képezi.

A besorolás részletszabályait az irányelvben előírt kockázatalapú állat-egészségügyi felügyeleti rendszerekre vonatkozó iránymutatásokról szóló 2008/896/EK bizottsági határozat (továbbiakban: határozat) tartalmazza. A teljes szöveg az alábbi linken megtalálható: <http://portal.nebih.gov.hu/-/utmutato-a-halgazdasagok-kockazati-szint-szerinti-besorolasahoz-es-ellenorzeséhez>

DR. JUHÁSZ TAMÁS ATTILA

laboratóriumi állatorvos
(NÉBIH)

Tudósportrék halászokról

Ünnepélyes kiállítás megnyitójára invitálta a szakmát a Magyar Festészet Napja Alapítvány, ahol a haltudományok egykori jeles képviselőiről készült festészeti portrékat mutattak be a közönségnek. 25 festőművész, 25 tudós portréját festette meg 50x70 centiméteres méretben. A kiállítási megnyitó ünnepségen – amelynek védnöke Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter volt – díjakat adtak át.

A korosztályokon átívelő, változatos stílusok színes palettáját felvonultató kortárs kiállítás a hal-víz-környezet tematika köré szerveződött. A megnyitó ünnepségen átadták a Magyar Festészet Napja Életműdíját, és a fiatal festők Maticska Jenő-díját az Emberi Erőforrások Minisztériuma jóvoltából, valamint a Magyar Művészeti Akadémia Festészeti díját, amely egy kiemelkedő középgenerációs művészt illetett meg. További két szakmai díjat a Földművelésügyi Minisztérium biztosított a „hal” témát magas színvonalon megjelenítő művészek számára.

A megnyitó ünnepséget követően a Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár adott otthont a kiadvány bemutatójának, amelyen a kiadványban szereplő tudósok számos hozzátartozója is jelen volt. Ennek köszönhetően inkább érezte magát a jelen lévő egy családi összejövetelen, mint sajtótájékoztatón. *Udvari Zsolt*, a Földművelésügyi Minisztérium Horgászati és Halgazdálkodási főosztályának a vezetője alka-

lomhoz illő, személyes hangvételű beszédet tartott.

„Az történetet szeretném elmesélni Önöknek, ami a Halász Portrék megvalósításához vezetett” – kezdte mondandóját a főosztályvezető. „Bizonyára emlékeznek, amikor *Gönczy János* nyugalmazott államtitkár jó néhány évvel ezelőtt a szarvasi HAKI Napokon figyelemreméltó előadást tartott a magyar haltenyésztés II. világháború utáni korszakáról, nagy hatású szakembereiről. Engem az fogott meg ebben az előadásban, hogy a magyar halásztörténet legnagyobb szakértőjének, *Jánosnak* is milyen nehézségek árán sikerült azokról a szakemberekről fotót beszereznie, akik csupán 1-2 generációval korábban éltek, és alkottak.

A következő impulzust az adta, amikor ágazati összefogásból, közadakozásból a minisztérium árkádsorában felavatták *Woynárovich Elek* professzor szobrát. Ez alkalommal, a fiával, *Woynárovich András*sal beszélgettem, mert éppen azt terveztük, hogy

Lexi bácsi születésének közelgő centenáriuma emlékkonferenciát szervezünk. Ekkor *András* egy kijózanító kijelentést tett: még véletlenül se csak az édesapjáról szóljon ez a konferencia, hanem az édesapjáról és a kortársairól is, hiszen a szaktársaival együtt érték el a nagy eredményeket.

Ilyen előzmények után, mintha az isteni gondviselés vezette volna hozzánk a Magyar Festészet Napja Alapítványt, és *Bolyki István* címzetes egyetemi docens urat, a kuratórium elnökét. Velük együtt a közös gondolkodás jegyében indult meg az alkotómunka. A minisztérium részéről a támogatás és a források biztosításában elvitathatatlan érdemei vannak *Dr. Fazekas Sándor* földművelésügyi miniszter úrnak, köszönet érte. És szeretném megköszönni a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezetnek, hogy a magyar halászat és haltudományok 25 jeles alakjának kiválasztásában szakmai segítséget nyújtott. Egy közérdekű bejelentést is tartogattam a végére: kollégáim készítettek egy szavazódobozt, annak reményében, hogy egyszer lesz folytatása a 25 halász portrészorozatnak. Ehhez gyűjtjük most a szakmai javaslatokat. Ha érdemesnek találunk olyan, már nem élő halász szakembert, haltudóst, aki a második huszonötök társaságának tagja lehet, kérem, jelöljenek” – zárta mondandóját *Udvari Zsolt*.

H-N

Több mint 8 millió forint halvédelmi bírságot szabott ki a NÉBIH

Az elmúlt évben – a tavalyi évhez képest – a duplájára, 8 millió forintra nőtt a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) által, jogszerűtlen horgászat és halászat miatt kiszabott halvédelmi bírságok összege. A hatósági pénzbüntetés arányosan emelkedett az Állami Halóri Szolgálat működéséhez köthető tettenérések és feljelentések számával – mondta *Zsigmond Richárd*, a NÉBIH Földművelésügyi Igazgatóságának vezetője.

Magyarországon 2015. május 1-jétől a NÉBIH működteti az Állami Halóri Szolgálatot (ÁHSZ). Az ÁHSZ a hatályos jogszabályok betartatása céljából állandó jelenlétet és ellenőrzést biztosít az ország halgazdálkodási vízterületein, a halértékesítő és feldolgozó helyeken, valamint a haléltel forgalmazó vendéglátó egységeken.

A 10 fős csoport 2015-ben több mint 7000, 2016-ban csaknem 10 000, míg a 2017-es év eddig eltelt időszakában több mint 15 000 horgászt ellenőrzött. Idén a

halórók 480 esetben tapasztaltak szabálytalanságot, mintegy 80 további esetben leplezték le orvhalászokat, amely jogellenes tevékenység bűncselekménynek minősül.

Az állami halászati örök ez évben is nyomon követték a halak és a haltermékek mozgását a víztől az asztalig, januártól novemberig 307 helyszínen – halboltokban, halárusító helyeken és éttermekben – ellenőrizték a hal alapú élelmiszerek származását. A szakemberek az ellenőrzések 10-15%-ánál állapítottak meg szabálytalanságot, s csaknem 1 tonna igazolatlan eredetű hal, illetve haltermék megsemmisítését rendelték el.

2017 őszén a Tolna megyei Sió csatorna és a Bács-Kiskun megyei Vajas csatorna térségében a több milliós kárt okozó orvhalászat felszámolására irányult az ÁHSZ tervszerű akciója. A halórók a Vajas csatorna térségében 10 illegálisan kihelyezett, jeletlen varsát szedtek fel, melynek tartalmát – csuka, sügér, compó, széleskárász,

bodorka, folyami rák – nagyrészt élve tudták visszaengedni a vízbe. A Sió-menti ellenőrzések során 4 nagyobb jogsértéssel kapcsolatban intézkedtek, továbbá 2 illegálisan kihelyezett varsát távolítottak el a halórók. A leggyakoribb jogsértés ebben a szezonban is a fogási napló vezetésének elmulasztása, a méreten aluli hal megtartása, valamint a darabszám korlátozás megszegése volt, amely – nagyságrendjétől függően – 6 hónaptól 3 évig terjedő halásztól, horgásztól való eltiltást vonhat maga után. A kiszabott bírság esetenként változó mértékű, 30 ezer forinttól 250 ezer forintig terjed.

Természetes vizeink élővilágának védelme közös ügyünk. Amennyiben jogosulatlan halászatot, horgászatot vagy bármely más, az ÁHSZ hatáskörébe tartozó szabálysértést tapasztalnak, az alábbi e-mail címen tehetnek bejelentést: ugyfelszolgalat@nebih.gov.hu

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

Érdemes a fogyasztóknak a Minőségi Magyar Hal tanúsító védjegyet keresniük

Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter, és Németh István, a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet (MA-HAL) elnöke december 15-én sajtótájékoztatót tartott a Minőségi Magyar Hal tanúsító védjegy bevezetéséről, a haltermelési ágazat eredményeiről, jövőbeni lehetőségekről.

A karácsony közeledtével is aktuálissá vált a Minőségi Magyar Hal tanúsító védjegy bemutatása, kezdte mondandóját *Fazekas Sándor*. A védjegy jól reprezentálja, hogy Magyarországon nagyon komoly édesvízi haltermelés folyik, és a magyar emberek szeretik a halat. Az idei évben (2017-ről van szó) ország-szerte a magyar halászlé kitüntetett figyelmet kapott, így a tiszai, korábban pedig, a bajai halászlé nyerte el a hungaricum címet. Örvedetes az is, hogy 2010 óta a hazai halfogyasztás mintegy egyharmaddal nőtt. Ez finom falatokat, jó ízű ételeket is jelent, s nem utolsó sorban a haltermelés megélhetést nyújt a vidéken. A kormány szándéka, hogy ez a folyamat folytatódjon, s abban bíznak, hogy az elkövetkezendő években tovább nő a halfogyasztás mértéke. Ezt segíti a Minőségi Magyar Hal tanúsító védjegy bevezetése is, amely a termelőknek, és a forgalmazóknak egyaránt új lehetőséget biztosít a hazai piacon. A tárca célja, hogy a magyar minőségi halat a fogyasztó számára is jól látható módon megkülönböztessék, elsősorban a tengeri halfajoktól, ez pedig segíti a hazai fogyasztókat az eligazodásban a vásárlás során.

A Magyar Minőségi Hal tanúsító védjeggyel a belföldi, hazai haltermékeket védik, jelölik meg. A védjegyet a termék-pálya mindegyik szereplője megszerezheti, a tavaktól az asztalig, termelők feldolgozók, kereskedők és vendéglátók is pályázhatnak egy felmenő rendszerben. Egy feldolgozó csak akkor jogosult a Minőségi Magyar Hal védjegy használatára, ha megfelel a védjegy feltételrendszerének, és védjeggyel ellátott halat dolgoz fel. Élő halra, valamint feldolgozottak nem minősülő haltermékekre, tehát halhúsra lehet a védjegyet használni, halkonzervre azonban jelenleg még nem. Fontos szempont, hogy a termelésnek és a feldolgozásnak Magyarországon kell történnie, adott szakmai termelési, technológiai kritériumokat írtak elő.

A védjegy tulajdonosa a Földművelésügyi Minisztérium, míg a védjegy iroda működtetését a Magyar Akvakultúra és

Halászati Szakmaközi Szervezet végzi. A védjegy tanúsítását független auditorok fogják lebonyolítani, és az FM, és a MA-HAL által összeállított bizottság dönt a védjegy odaítéléséről. A miniszter azt is

Fazekas Sándor és Németh István a sajtótájékoztatón

hangsúlyozta, hogy bíznak abban, hogy 2018-as évtől számos haltermelő lép be a rendszerbe, 35-40 gazdálkodóra becsülik az érdeklődők számát. A négy halfajra (ponty, afrikai harcsa, fogas süllő, pisztráng) határozták meg a minőségi kritériumokat, s a miniszter bízik abban, hogy a jövőben bővíthetik majd a listát. A védjegy tehát a minőséget szavatolja, miként a földrajzi árujelzéssel ellátott halak száma is (akasztói sziki ponty, balatoni hal, szilvászvári pisztráng) gyarapítható. A védjeggyel nem titkolt cél az is, hogy a magyar halmárka ugyanolyan ismert legyen, minőséget jelentsen, mint a norvég lazac. Ehhez adottak a feltételek, az édesvízi haltermelésben. Az elkövetkezendő években ezt az irányt az Európai Unió is támogatja, hiszen agrártámogatások is rendelkezésre állnak, fejlesztési elképzelések is vannak ahhoz, hogy a piaci részesedésünket növeljük.

Dr. Németh István elnök megköszönte Fazekas Sándor miniszternek, hogy lehetőséget biztosítottak a MA-HAL-nak a tájékoztatón való részvételhez. Az elnök örömmel jelentette be, hogy lesz elegendő, jó minőségű magyar hal a karácsonyi ünnepekre. Európában Magyarország

előre lépett, hiszen a második legnagyobb pontytermelő országgá léptünk előre. Korábban Lengyelország állt az élen, ma viszont Csehország az aranyérmes 20 900 tonnás termeléssel, míg mi magyarok 18 ezer tonnával léptünk a dobogó második fokára. Az afrikai harcsatermelésben viszont az első helyen állunk európai viszonylatban az évi négyezer tonna afrikai harcsa előállításával. A hazai haltermelés – minden halfajt beszámítva – eléri a 24

ezer tonnát – amivel a magyar haltermelés jelentős tekintélyt vívott ki magának az Európai Unió édesvízi halászati piacán. A minisztérium szakembereivel közösen készítette el a MA-HAL a védjegy szabályozását, így a fogyasztók nagy biztonsággal vásárolhatnak alacsony zsírtartalmú, iszapmentes, kitűnő ízű magyar halat.

Az ágazat teljesítményéről szólva az elnök elmondta, hogy a Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP) nagyobb pénzügyi forrással rendelkezik, mint az előző ciklusban. Összességében mintegy 13 milliárd forintot fordíthat az ágazat a fejlesztésre, a rekonstrukcióra, illetve az intenzív akvakultúrák telepek létrehozására. Jelenleg a pályázatokat elbírálják, így 2018 első negyedétől nagy lendületet vehetnek a beruházások is. Magyarországon mintegy 2,5 ezer ember foglalkozik halgazdálkodással a 385 gazdasági cégben. A halászati tevékenység meglehetősen nehéz fizikai munka, ezért a technikai, technológiai fejlesztésekben van még mit pótolni. Még mindig kézi munkaerővel folyik a lehalászás a legtöbb cégnél, mondhatni alacsony a gépesítési fok. Különösen nagy gondot okoz, ha a tavakat már jég borítja, mert így

többet fizikai munkával lehet csak az igényeket kiszolgálni.

Németh István a MA-HAL-lal kapcsolatban elmondta, hogy két régi halászati szakmai érdekképviseleti szervezet (MASZ, MA-HAL) összeolvadásából jött létre a szakmaközi szervezet, amelyet a Budapesti Törvényszék 2017. június 12-én jegyzett be, mégpedig az Európai Unió első halászati szakmaközi szervezeteként. Amióta egyesítették az erőiket, azóta több eredményt értek el. Ide sorolandó a január elsejével életbe lépett áfa csökkentés, s a 27 százalékról 5 százalékra csökkent áfa a fogyasztóknak mintegy 15-18 halár csökkenést hozhat. Az Országgyűlés jóváhagyta a vízkészlet-járu-lék (vkj) módosítását, ami azt jelenti, hogy hektáronként 25 ezer m³ vizet díjmentessé vált, míg a termál kutak esetében évi 400 ezer m³ vízkivétel ingyenes. Ez nagy lendületet ad az ágazat további fejlődéséhez, mert amennyiben a régi vkj díjak maradtak volna, akkor az ágazatnak mintegy egymilliárd (!) forintot kellett volna fizetnie ezen a címen. Csak érzékel-tetésül: a magyar halászati ágazat teljes éves árbevétele 12,5-13 milliárd forint, amelyből igen nehéz lett volna eredményesen kigazdálkodni az egymilliárd forintot. Az elnök hozzátette, hogy sajnálatosan alacsony az ágazat jövedelemtermelő képessége, alig 4 százalék körüli, ezért is minden tekintetben kéri az FM támogatását, segítségét. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara szintén segíti az ágazatot, a gazdálkodást gátló problémák megoldásában.

Fontos, hogy a halászat társadalmi megítélése javuljon, mert a hal az egyik legegészségesebb élelmiszer, amelyből ha többet fogyasztunk, akkor az átlagéletkor is hosszabbodik. Egyébként a rendszerváltás óta duplájára nőtt a hazai, egy főre jutó

éves halfogyasztás mértéke, jelenleg 6-6,3 kilogramm halat fogyasztunk éves szinten egy főre vetítve. De még ezzel a „teljesítménnyel” sem lehetünk elégedettek, mivel az Európai Unió 28 tagállama közül az utolsó helyek egyikén helyezkedünk el, ami azért nem csoda, mert az uniós átlag meghaladja a 20 kilogrammot. Az elnök azonban növekvő fogyasztási tendenciákról számolhatott be, és abban bíznak, hogy ez a tendencia folytatódik. A magyar halat nem csak idehaza, hanem a külföldön is, így jelentős mennyiséget exportálnak – évente 3500 tonnát – Lengyelországba, Csehországba, Ausztriába, Romániába. Ezekben az országokban is folyik haltermelés, de az igények meghaladják a hazai termelést. Németh István végül megköszönte a miniszternek, hogy az FM stratégiai partnernek fogadta el a MA-HAL-t, miként a NAK-nak is jár a köszönet azért, hogy ezzel a kis ágazattal, amelynek gazdasági méreteit tekintve valóban kicsi, de a társadalmi jelentősége elsősorban ökológiai, szintén kötött együttműködési megállapodást.

Kérdésekre válaszolva Fazekas Sándor elmondta, hogy az egészséges életmód terjedése, és a marketing tevékenység jelentősen hozzájárult a halfogyasztás növeléséhez, és a nemzeti értékeket jelentő ételek alapanyagaként is egyre keresettebb termék. Ehhez az is hozzájárult, hogy a haltermelők eredményesen dolgoztak az elmúlt években, halvásárok, akciók, halételek kóstoltatása egyre inkább része a mindennapoknak, s nem csak az ünnepi alkalmaknak. Ami a halár áfa-csökkentést illeti, a miniszter nem kívánt jóslásokba bocsátkozni abból a szempontból, hogy vajon mennyivel fog csökkenni a jelenlegi halár. Egy adócsökkentés hatását középtávon érdemes értékelni. Arra a kérdésünkre, hogy Brüsszel nem kifogásolta-e a Ma-

Fokozni kell a feldolgozottsági szintet

gyar szót a védjegyben, Fazekas Sándor rövid nemmel válaszolt.

Németh István a halárral kapcsolatban elmondta, hogy az árak nem csökkentek az elmúlt hónapokban, hanem 10-15 százalékkal növekedtek, ami azért öröndetes, mert a halár az elmúlt tíz év átlagában alig-alig emelkedett. A mostani haláremelkedésnek sem a hazai termelők az okai, hanem az, hogy az Európai Unióban hiány lépett fel az édesvízi halfajok piacán. Lengyelország, amely minden szempontból meghaladja a magyar méreteket, jelentős mennyiségű magyar pontyot vásároltak fel októberben-novemberben, mégpedig magas áron, aminek az lett a következménye, hogy egész Európában nőtt a ponty ára. Egy olyan termékért, ami 3,5 év alatt lesz piacképes, a jelenlegi árak reálisak. S ha figyelembe vesszük, hogy január elsejével 5 százalékosra mérséklődött az áfa, akkor a fogyasztói árak is csökkennek.

Az elnök, kérdésre válaszolva kitért arra, hogy az ágazat a jelenleg folyó MAHOP pályázatokban 50 százalékos támogatottsággal építhet új feldolgozókat, és hajthat végre a régi halfeldolgozókon rekonstrukciókat. A fogyasztás növekedésének egyik kulcsfontosságú eleme a feldolgozottsági fok növelése, amit az áfa csökkentés is támogat, hiszen az élő hal, és az elsődlegesen feldolgozott haltermékeket vonták be ebbe a körbe, így az import halra, és a konzerv haltermékekre továbbra is 27 százalékos áfát kell fizetni. Németh István megjegyezte, hogy reményeik szerint egyre több vállalkozó fog halfeldolgozásba kezdeni, erre van is jó példa, hiszen Zala megyében egy új halfeldolgozó kezdte meg a működését, tokféléket, és egyéb édesvízi halfajokat is feldolgoznak. A MA-HAL üdvözlő minden új vállalkozást, amely az ágazatot erősíti.

Friss hírként el kell mondani, hogy Fazekas Sándor miniszter december 19-én, a Várház körüti nagycsarnokban átadta az első Minőségi Magyar Hal tanúsító védjegyet a Balatoni Halgazdaság Nonprofit Kft., és az Aranyponty Zrt. képviselőjének. Gratulálunk az első „fecskéknek”.

H. GY.

A minőségi magyar hal

Ponty konferencia Zágrábban

Az elmúlt év szeptember 21–22-én rendezték meg Horvátország fővárosában, Zágrábban a IV. Nemzetközi Ponty konferenciát. A konferencia címe már jól behatárolta a résztvevő nemzeteket és képviselőit, de érdekes módon olyan résztvevőkkel is találkozhattunk, akiknek országára nem éppen a pontytenyésztés a jellemző (pl. norvégok).

fogyasztásának emelkedését országos léptékekben nem érték el. Fájó megállapítás volt, hogy addig, amíg az érintett országok nem fognak össze, nem fűzik szorosabbra az érdekérvényesítést, nem várható előrelépés a brüsszeli bürokráciánál abban, hogy a 2021-től induló új EU 7

Hazánkat népes delegáció képviselte, több, mint 20 magyar szakember vett részt a rendezvényen, képviselve a gyakorlati és akadémiai szektort egyaránt, emellett 6 kollégánk is tartott előadást. A konferencia programját szekciók mentén állították össze, amelyek felöleltek egy-egy területet, és próbálták azon terület jelenlegi helyzetét, problémáit, előrelépéseit, és megoldásait átfogóan áttekinteni. Szimpatikus megoldás volt a szervezőktől, hogy a szekciók végén az előadókat egy pulpitusra kiültették, és ekkor lehetett feltenni a kérdéseket, amiből nem volt hiány, „izzadtak az előadók rendesen”.

Kiemelt terület volt a ponty európai megítélése, hogyan lehet az EU apparátust elmozdítani azon status quo helyzetéből, hogy nem akar, és kíván tudomást venni a halfaj európai akvakultúrában betöltött jelentős szerepéről. A jelentősebb európai pontytenyésztő országok képviselői bemutatták a saját Halászati Operatív Programjaikat, kiemelve azokat a fejlesztéseket, melyek a pontytenyésztés,

termelés, feldolgozás, és marketing területén születtek. Egységes megállapítás volt, hogy a források alapvetően jól lettek felhasználva, térségi szinten hatást gyakoroltak a fogyasztókra, de az is tapasztalható, hogy a kívánt áttörést, a ponty

éves tervezési ciklusban a ponty kiemelt szerepet kapjon.

Szomorúan állapíthattuk meg azt is, hogy a ponty, mint halfaj, a termelési volumenének ellenére alulreprezentált az EU kutatás-fejlesztési és innovációs

programjaiban. Ez részben betudható az uniós szemléletnek, hogy a pontyot nem tartják versenyképesnek a többi, tengeri halfaj, valamint a pisztráng és a lazac fajokhoz képest, továbbá itt is az együttműködés hiánya szab gátat a közös fellépésnek és sikerek elérésének.

Külön szekció foglalkozott a ponty tenyésztése során fellépő egészségügyi kérdésekkel. Előadásokat hallottunk az egyes országok ponty egészségügyi problémáiról, a potenciális kezelésekről, és felhívták a figyelmet a kereskedelem azon veszélyeire, hogy mi várható, amennyiben nem ügyelünk arra, hogy betegség és tünetmentes állományokat vásároljunk, telepítsünk. A helyzet nem lesz jobb, mely egyre több olyan betegség (pl. ödéma) bukkan fel, melyek kórokozójának virulenciája miatt nehéz az ellenük való védekezés.

A pontytermékek piacra juttatását, új technológiák bemutatását is külön szekcióban tárgyalták. Egyöntetű megállapítás volt, hogy általános „jó megoldások” (best practice) nincsenek, nemzeti szinten kell a fogyasztói igényeket kezelni és ellátni, viszont tanulni egymástól lehet és szükséges. 2019-ben Németország ad otthont az V. Nemzetközi Ponty konferenciának.

A szerző magánvéleménye, mely személyes benyomásokon alapszik, mivel részt vettem az elmúlt két rendezvényen is. Önkritikusan kell-kellene belátni, hogy a problémák bemutatásában kiválóak vagyunk, de sajnos előremutató, a problémákra valós megoldásokat adó válaszokat nem kaptam egyik rendezvényen sem. Minden szubjektivitást félretéve, a cseh és magyar szakemberek előadásaiban találtam olyan fejlesztéseket, melyek válaszokat adhatnak a problémákra, melyek mentén összefogás, és együttműködés generálható, melyre alapozva esély mutatkozik arra, hogy a ponty megőrizze méltó helyét a termelésben, és a fogyasztók körében. Addig, amíg a modern technológiák nem lesznek a mindennapi rutin részei (termelés és takarmányozás technológia), amíg a boltok polcain nem találhatunk feldolgozott pontytermékeket, és amíg az érintettek önös érdekeiket félretéve nem állnak össze, addig komoly előrelépéssel nem számolhatunk. Emellett talán az is megfontolandó lenne, hogy a nemzetközi jelleget azon országok résztvevőivel is erősíteni kellene (pl. Kína), ahol szintén őrjási tradíciója van a pontytenyésztésnek.

Nem szégyen mástól, esetleg a jobbtól tanulni...

URBÁNYI BÉLA
SZIE

Erősödött hazánk halászatának érdekérvényesítése Brüsszelben

2017. december 6-án a MA-HAL képviselőjében Németh István elnök és Urbányi Béla elnökségi tag látogatást tett Erdős Norbert európai parlamenti képviselőnél, és az általa vezetett kabinetben. A látogatás apropója volt, hogy a magyar képviselők közül Erdős Norbert az, aki a halászati-akvakultúra ügyek kérdésében jár el, és igyekszik az ágazatunk érdekeit és igényeit hatékonyan képviselni. A megbeszélésen részt vett Páczay György szakmai tanácsadó (Erdős képviselő úr kabinetéből), és Réczey Gábor attasé.

Atalálkozó elején az ágazatunk jövője szempontjából kiemelt jelentőségű információval gazdagodott a MA-HAL delegáció, miszerint Erdős Norbert tagja lett az EU Halászati Bizottságának, mely szervezettel fogja kialakítani az EU halászati és akvakultúra támogatási rendszerének kereteit a 2021-től

legi helyzetet ökológiai, gazdasági, marketing, fejlesztési és innovációs beavatkozásokkal előbbre tudná vinni.

A képviselő úr hatékony képviseletet és szoros kapcsolatot ígért, melynek alapja a szakmaiság, az adatokra alapozott érvelés, és a gyors kommunikáció. A következő év első felében már komoly

Németh István és Erdős Norbert

kezdődő tervezési időszakban. A közel 5 órás megbeszélés alatt minden kritikus kérdésre volt idő kitérni, melyek közül a legfontosabb az ágazat terület alapú támogatásának más mezőgazdasági ágazatokkal szembeni elmaradása, és a helyzet megváltoztatásának kérdésköre volt. A MA-HAL képviselők tájékoztatták Erdős képviselő urat az ágazat jelenlegi helyzetéről, pénzügyi mutatószámairól, és azon fejlesztési célokról, mely a jelen-

egyeztetések lesznek a Bizottságban a 2021-től induló költségvetésekről, és itt szükséges erősíteni a hazai halászat és akvakultúra helyzetét. Vagyis minden adott arra, hogy a MA-HAL közgyűlésen Németh István elnök úr által megfogalmazott jövőkép valóra váljon, a hatékony érdekképviselet segítségével – bár nem lesz egyszerű – de kedvezőbb pozícióba kerüljön ágazatunk.

U. B.

Budapesten járt az EFCA

Magyar kezdeményezésre Budapesten került megrendezésre 2017. november 22-én az Európai Halászati Ellenőrző Hivatal (EFCA) tenger nélküli tagállamok halászati ellenőrzésének szentelt szeminárium. A szemináriumon Luxemburg kivételével valamennyi érintett tagállam részt vett. Az EFCA az Európai Tanács által 2005-ben létrehozott, az EU közös halászati politikája által előírt ellenőrzési, vizsgálati és felügyeleti feladatokat ellátó és operatív módon koordináló, azok egységes szabályok szerinti végrehajtását biztosító, valamint a tagállamokat a közös halászati politika szabályainak alkalmazásában segítő európai ügynökség.

Az EFCA egyik legfontosabb feladata a tengeri illegális, nem bejelentett és a nem szabályozott (angolul „illegal, unreported, unregulated”, vagy röviden IUU) halászat elleni küzdelem koordinálása. A Hivatal székhelye a spanyolországi Vigóban található. A Hivatal Igazgatási Tanáccsal (IT) (Administrative Board) rendelkezik, amely megtárgyalja és elfogadja a Hivatal kötelezettségvállalásainak teljesítéséhez szükséges eljárásokat. Az IT az Európai Bizottság hat képviselőjéből, valamint a tagállamok által kijelölt egy-egy képviselőből áll.

A budapesti szeminárium célja az EFCA – alapvetően a tengerekre irányuló – ellenőrzéseinek és a tenger nélküli országok édes vizeken ellátott ellenőrző feladatainak jobb összehangolása, az EFCA és eme országok együttműködésének elmélyítése a jogellenes, szabályozatlan és nem bejelentett halászat visszaszorítása érdekében. A szakértői ülés fontosságának EFCA általi megítélését mutatja, hogy azon az ügynökség ügyvezető igazgatója, *Pascal Savouret* úr is részt vett. Magyar részről *Ugron Ákos Gábor* állami földért felelős államtitkár köszöntötte a résztvevőket.

A 2004-es európai uniós csatlakozásunkkal részesei lettünk e nagyobb közösség halászati politikájának is. Bár ez a politika elsősorban a közös vizekre, azaz a tengerekre vonatkozik, annak elveit a hazánk édesvizein folyó gazdálkodásra is alapvetően alkalmazzuk. A mi stratégiánk is szoros párhuzamban áll az EU politikával, középpontjában ugyanúgy a fenntarthatóság, a vízi környezet és az őshonos halállományok megőrzése áll. Főként ennek érdekében állította le Magyarországot 2016-ban a kereskedelmi halászatot, így jelenleg a piaci halleltetés elsődleges forrása az akvakultúra, a magyarországi természetes vizeken pedig csak horgász célú halgazdálkodás, vala-

mint ökológiai célú, szelektív halászat folyik. Azonban tevékenységek ellenőrzése, bár kisebb léptékben, de hasonló feladatokkal és megoldandó problémákkal jár, mint a tengeri kereskedelmi halászat ellenőrzése.

Ez a párhuzam igaz az EFCA-ban való részvételünkre is. Mivel Magyarország nem rendelkezik tengerrel, az ellenőrzések elsősorban a harmadik országokból érkező haltermékek EU-ba történő belépésének ellenőrzésére vonatkoznak. Annak ellenére, hogy Magyarország nem rendelkezik tengerrel és halászfloattával, az IUU-halászat elleni küzdelem területén mégis komoly szerepünk van. A tengerrel rendelkező tagállamok az ellenőrzést közvetlenül a tengeri halászati zónákban kezdik el. Ellenőrzik a halászhajók fogási jogosultságát, a tilalmi időket, a kvótákat, a hálók megengedett szembőségét, a kifogott halak fajtáit, mennyiségét és méretét, hogy csak a legfontosabbakat említ-

A szemináriumon megállapítottuk, hogy az EFCA tevékenységéhez hasonlóan a tenger nélküli tagállamok halászat és horgászat ellenőrzési gyakorlatában megvannak a közös vonások és az egymás gyakorlatának tényleges „élő környezetben” való megismerése kölcsönös érdek. A tapasztalatok felhasználásával még eredményesebbé és még hatékonyabbá válhat mindkét fél munkája. Megállapodás született arra vonatkozóan, hogy az EFCA a képzési során a továbbiakban nagyobb figyelmet fog fordítani a tenger nélküli országokra, többek között célzott szemináriumok megtartásával ezekben az országokban a haltermékek behozatalában érintett minden hatóság (vám-, állategészségügyi és élelmiszerlánc-felügyeleti hatóságok) részvételével, valamint lehetőséget biztosít a belvízi és tengeri ellenőrzésekben részt vevő ellenőrök tapasztalatszerelésére, akár az ellenőrzésekben való kölcsönös részvételek lehetőségén keresztül is.

sük, a kikötőkben pedig a kirakodott halakat. Külön eljárásrendje van az ellenőrzésre kiválasztott hajók és haltételek ellenőrzésének. Az ellenőrzéseket az erre kiképzett és felhatalmazott EU-s tagállami ellenőrök végzik. Külön rendszere van az Európai Unióba harmadik országokból bejövő halszállítmányok ellenőrzésének is. Itt a konkrét haltételek ellenőrzése mellett a fogási tanúsítványok ellenőrzésének is nagy szerepe van. Külön előírás vonatkozik a tanúsítványok formai és tartalmi követelményeire is. És itt jön be a képbe Magyarország szerepe. A harmadik országokból (nem EU-tagállamból) érkező halszállítmányoknál a hatóságok vám-célú és állategészségügyi és élelmiszerlánc-felügyeleti ellenőrzése mellett a mi feladatunk a kötelező kísérő dokumentumként érkező fogási tanúsítvány ellenőrzése. Könnyű belátni, hogy ha hozzánk bejött egy halszállítmány, és az ellenőrzés beengedte azt, akkor az unióba bárhová tovább mehet. Emiatt az ellenőrzések során meg kell vizsgálni a fogási tanúsítvány hitelesítőjének és kibocsátójának felhatalmazását, a mennyiségeket, a tilalmak miatt a fogási tengeri zónákat, a halfajokat és az esetleges tengeri átrakódásokat is, hogy csak a leglényegesebbeket említsük.

A fentiek miatt több tenger nélküli tagállam képviselőjével történt egyeztetés után Magyarország javasolta az EFCA-nak, hogy az vizsgálja meg annak a lehetőségét, hogyan lehetne ezeket az országokat jobban bekapcsolni az EFCA munkájába, és hogyan lehetne az édesvízi ellenőrzések területén szerzett tapasztalatokat rendszeres jelleggel megosztani az elsősorban a tengeri ellenőrzésekben érintett országokkal.

Az EFCA vezetése felkarolta felvetésünket és Magyarországot tisztelték meg azzal, hogy a tenger nélküli tagállamokkal való szorosabb együttműködésnek kidolgozását célzó első egyeztetést hazánkban rendezték meg. Az értekezleten Magyarország bemutatta az IUU rendelet magyarországi működését, valamint a magyar édesvízi ellenőrzések rendszerét. Csehország és Ausztria a fogási tanúsítványok ellenőrzésének gyakorlatát mutatta be, többek között konkrét példákra is. A szlovák képviselő beszámolt arról, hogy az édesvizeken folytatott ellenőrzések rendszere nagyon hasonlít a magyar gyakorlathoz.

GÁBOR JÁNOS, LENGYEL PÉTER

FM